

Temadag om farlige stoffer i ældre huse

TEKNOLOGISK
INSTITUT

Bliv bedre forberedt på hvilke sundhedsskadelige stoffer, du kan møde ved nedrivning og renovering af ældre huse og få mere at vide om hvordan disse stoffer håndteres

TEKNOLOGISK INSTITUT · TAASTRUP · DEN 17. NOVEMBER 2009

- Asbest er stadig et stort sundhedsproblem for håndværkere og andre, der "åbner" gamle bygninger – hvordan forholder man sig?
- PCB hvad er det og hvordan håndterer man det?
- Man finder snart skimmelsvamp alle steder, hvor gamle huse har været efterisoleret – hvad gør man?
- Er gammel mineraluld farligt – hvilke forholdsregler skal man tage?

Mød blandt andre:

Lars Vedsmann, *miljøkonsulent*
Bygge-, Anlægs- og Trækartellet

Anne Mette Wilhelmsen, *konsulent for*
Dansk Asbestforening
COWI A/S

Lars Gunnarsen, *civilingeniør, ph.d.*
og seniorforsker
Statens Byggeforskningsinstitut

Niels Trap, *civilingeniør*
Ingeniørfirmaet Golder

Carsten Johansen, *biolog, tømrer, sektionsleder*
Teknologisk Institut

Tommy Bunch-Nielsen, *civilingeniør, direktør*
MicroClean A/S

Ole Kamstrup, *læge*
Rockwool A/S

Temadag om farlige stoffer i ældre huse

Når der bl.a. i forbindelse med nedbrydning eller renovering "åbnes" for konstruktionerne i ældre huse, støder man ofte på en række sundhedsfarlige stoffer og materialer.

Blandt de mest kendte er asbest. Det er der stadigvæk meget af, og det giver anledning til, at der må tages meget omkostningskrævene forholdsregler, når man støder på dette materiale. Der er netop udkommet en ny vejledning om hvorledes man forholder sig i forbindelse med asbest. På temadagen ser vi på den nye vejledning.

PCB er endnu et af de sundhedsskadelige stoffer, der ofte er dukket op. Dette stof har været anvendt især som fugemasse omkring vinduer og mellem betonelementer. PCB er særdeles sundhedsskadeligt og næsten fuldstændigt biologisk uedbrydeligt. Da det ophobes i fødekæderne må det under ingen omstændigheder deponeres i naturen. Det betyder meget omkostningskrævende forholdsregler i forbindelsen med renovering og nedbrydning. På temadagen behandler vi problematikken om hvordan man forholder sig til PCB.

Skimmelsvamp finder man jo snart alle steder, hvor der har været efterisoleret i ældre bygninger. Det kan være sundhedsfarligt både for de personer, der skal håndtere skimmelsvampen, og naturligvis især for de personer, der skal bo i det renoverede hus. Det er nu muligt at fjerne skimmelsvampen med en ny tørdampmetode. På temadagen får du mere at vide om skimmelsvamp og får et indblik i hvorledes problemerne kan løses.

Der er forskel på gammelt og nyt mineraluld. Gammelt mineraluld er mistænkt for at være mere sundhedsfarligt end støv fra nyt mineraluld. På temadagen får du mere at vide om hvordan det hænger sammen.

Temadagen henvender sig til

Temadagen henvender sig til personer, der er involveret i nedrivning og renovering af den gamle boligmasse. Det er bl.a. teknikere i boligselskaber og kommuner samt rådgivende ingeniører, arkitekter, byggeentreprenører mv. med ansvar for materialevalg i byggeriet - og sidst men ikke mindst ejere af ældre ejendomme. Temadagen henvender sig også til personer, der beskæftiger sig med eller har ansvaret for indeklima, arbejdsmiljø og sikkerhed.

09:00	Registrering med kaffe, kage og frugt	13:00	Hvad gør man ved PCB? Hvordan gør man i praksis når man er så uheldig at støde på PCB? Hvordan håndteres selve renoveringen og hvordan håndteres affaldet? Niels Trap, civilingeniør Ingeniørfirmaet Golder
09:30	Indledning ved dirigenten Jørn Bødker, civilingeniør, seniorkonsulent Teknologisk Institut		
09:50	Asbestvejledningen Præsentation af en vejledning for hvorledes man forholder sig før og efter man er gået i gang med at renovere gamle huse, hvor der er risiko for at man finder asbest. Lars Vedsmann, miljøkonsulent Bygge-, Anlægs- og Trækartellet	13:45	Hvad er problemet med skimmelsvamp? Hvor finder man skimmelsvamp, hvordan undersøger man det og hvor farligt er det? Carsten Johansen, biolog, tømrer, sektionsleder Teknologisk Institut
10:30	Kontrolordningen i Dansk Asbestforening Præsentation af kontrolordningen i Dansk Asbestforening. Hvordan gennemføres kontrollen af foreningens medlemmer i forbindelse med asbestsaneringer. Anne Mette Wilhelmsen, konsulent for Dansk Asbestforening COWI A/S	14:25	Kaffepause
		15:05	Hvordan renover man for skimmelsvamp? Hvordan renoverer man effektivt for skimmelsvamp? Forskellige metoder, herunder den nyudviklede tørdampmetode, bliver præsenteret. Tommy Bunch-Nielsen, civilingeniør, direktør MicroClean A/S
11:10	Kaffepause		
11:40	Nyt problemstof PCB PCB er fundet i sær i fugemasse i gamle bygninger. Stoffet er problematisk for beboerne, men især håndteringsmæssigt i forbindelse med nedrivning og renovering. Lars Gunnarsen, civilingeniør, ph.d. og seniorforsker Statens Byggeforskningsinstitut	15:35	Hvad er problemet med gammelt mineraluld? Gammelt mineraluld har en lidt anden kemisk sammensætning end moderne uldtyper. Giver det problemer ved renovering og nedrivning? Ole Kamstrup, læge Rockwool A/S
12:20	Frokost	16:15	Afslutning på temadagen

Farlige stoffer i ældre huse

Tilmelding til "Temadag om farlige stoffer i ældre huse"

www.teknologisk.dk/k27349

17. november 2009, Teknologisk Institut, Taastrup

Pris for arrangementet inklusiv forplejning og undervisningsmateriale kr. 2.490,- ekskl. moms

Firma	Firmaets CVR-nr.	Firmatlf.nr.
Adresse	Postnr./by	
For offentlige virksomheder: EAN-nr.	E-mail	
1. Navn	E-mail	
Stilling	Afdeling	
2. Navn	E-mail	
Stilling	Afdeling	
3. Navn	E-mail	
Stilling	Afdeling	

Evt. bemærkninger

Jeg ønsker at modtage information vedr. temadagen pr. e-mail post

Teknologisk Institut må gerne sende relevante tilbud og nyheder om andre konferencer, seminarer og kurser til denne e-mailadresse: _____

Jeg kan desværre ikke deltage på temadagen, men jeg ønsker at få tilsendt information om fremtidige arrangementer.

mød talerne:

Lars Vedsmann

Miljøkonsulent i Bygge-, Anlægs- og Trækartellet. Han har i mange år beskæftiget sig med problemerne omkring arbejdsmiljø i forbindelse med byggeri.

Anne Mette Wilhelmsen

Ingeniør hos COWI A/S. Hun arbejder som ekstern konsulent for Dansk Asbestforening i forhold til at foretage kontrolbesøg af foreningens medlemmer.

Lars Gunnarsen

Civilingeniør, ph.d. og seniorforsker ved Statens Byggeforskningsinstitut. Han har netop gennemført den første større undersøgelse af problemerne med PCB i ældre huse.

Niels Trap

Civilingeniør i ingeniørfirmaet Golder. Han har stor erfaring i hvorledes man undersøger og renoverer huse, der er forurenede med PCB.

Ole Kamstrup

Læge hos Rockwool A/S. Han er ekspert på sundhedsforhold omkring anvendelsen af mineraluld.

Carsten Johansen

Biolog og tømrer. Sektionsleder hos Teknologisk Institut. Han har lang erfaring i undersøgelse af bygninger for skimmelsvamp samt rådgivning i renovering

Tommy Bunch-Nielsen

Civilingeniør og direktør hos MicroClean A/S. Firmaet har udviklet en ny metode til ved hjælp af tør damp at renovere for skimmelsvamp.

Sendes ufranket
Teknologisk Institut
betaler portoen

Teknologisk Institut
Att.: Call Center
Gregersensvej
+++ 3041 +++
2630 Taastrup

Praktiske oplysninger

Temadagen henvender sig til

Temadagen henvender sig til personer, der er involveret i nedrivning og renovering af den gamle boligmasse. Det er bl.a. teknikere i boligselskaber og kommuner samt rådgivende ingeniører, arkitekter, byggeentreprenører mv. med ansvar for materialevalg i byggeriet – og sidst men ikke mindst ejere af ældre ejendomme. Temadagen henvender sig også til personer, der beskæftiger sig med eller har ansvaret for indeklima, arbejdsmiljø og sikkerhed.

Tid

Tirsdag den 17. november 2009

Sted

Teknologisk Institut
Gregersensvej
2630 Taastrup

Pris

2.490,- kr. pr. deltager inkl. forplejning og undervisningsmateriale, ekskl. moms. Rabat ved 3 eller flere tilmeldinger – ring på 72 20 30 00 og hør nærmere.

Tilmelding

På vedlagte tilmeldingsblanket, on-line på www.teknologisk.dk/k27349 eller til vores Call Center på Tlf. 72 20 30 00, fax 72 20 29 99 eller e-mail: kurser@teknologisk.dk

Overnatning

Kontakt vores Rejseafdeling på tlf. 72 20 20 65 for anvisning af hotel.

Forbehold

Teknologisk Institut tager forbehold for eventuelle ændringer i program, tid og sted.

Yderligere information

For nærmere oplysninger om kursets indhold, kontakt Jørn Bødker, tlf. 72 20 32 21 eller e-mail jorn.bodker@teknologisk.dk
For anden information, ring venligst til vores Call Center på tlf. 72 20 30 00.